

Mgr inż. Dorota TOMALA
 Mgr inż. Bożenna PAŁACHA
 Centrum HACCP Doradztwo i Szkolenia w Warszawie

NOWA WERSJA STANDARDU EUREPGAP®

Omówiono nową wersję standardu EUREPGAP (strukturę, moduły, zakresy oraz wymagania). Nowa wersja standardu daje gwarancję uzyskania bezpieczeństwa produktów przeznaczonych do konsumpcji przez człowieka - produktów pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i akwakultury.

W numerze 1 z 2005 r. pisaliśmy o normie EUREPGAP dla warzyw i owoców (Norma EUREPGAP podstawą spełnienia oczekiwań zakładów przetwórstwa owocowo-warzywnego). Od tego czasu nastąpił znaczny postęp w rozwoju normy.

Już od 2002 r. zauważa się gwałtowny wzrost zainteresowania tym standardem na całym świecie. Z danych statystycznych wynika, że w 2002 r. tylko 4.000 gospodarstw na świecie spełniało stosowne wymagania i uzyskało certyfikat EUREPGAP dla owoców i warzyw, w roku 2003 było ich 13.000, w 2004 – 18.000, w 2005 już 35.000, a w 2006 liczba ta osiągnęła 57.000.

W Polsce pierwsze certyfikaty pojawiły się w 2003 r., a na koniec grudnia 2006 r. 288 producentów posiadało certyfikat EUREPGAP i można zauważyć, że zainteresowanie tym tematem stale wzrasta.

Obecnie certyfikaty EUREPGAP funkcjonują w 62 krajach na wszystkich kontynentach, co jest zgodne z ogólnym założeniem standardu – Globalne Partnerstwo dla Bezpieczeństwa i Trwałości Rolnictwa. Dewizą natomiast jest „Myślenie Globalne - Działanie Lokalne”. W związku z tym powstają Krajowe Techniczne Grupy Robocze, których zadaniem jest m.in.:

- propagowanie wymagań normy EUREPGAP wśród producentów rolnych
- zachęcanie do stosowania dobrych praktyk rolniczych zapewniających bezpieczeństwo żywności, bezpieczeństwo pracowników, dobrostan zwierząt oraz ochronę środowiska
- harmonizacja wymagań normy i opracowywanie krajowych przewodników do wdrażania wymagań standardu.

W chwili obecnej na świecie jest 14 takich grup roboczych, a w lutym 2007 r. do ich grona dołączyła Polska - została podpisana deklaracja członkowska **Polskiej Technicznej Grupy Roboczej EUREPGAP (PTGR)**. W skład grupy wchodzi przedstawiciele sieci handlowych (MGB Metro i Tesco), producentów owoców i warzyw (grupa Malus, grupa Agrisad), organizacji szkoleniowo-doradczych (Centrum HACCP, Fresh Mazovia), jednostek certyfikujących (PNG, Agro Quality Support Polska, TUV Rheinland Polska), jednostek naukowych (Instytut Sadownictwa i Kwiaciarnictwa), laboratoriów akredytowanych (Siliker), organizacji zajmującej się doradztwem i dystrybucją środków ochrony roślin (AgroFresh Inc). Gospodarzem PTGR jest Metro Group. Grupa PTGR obecnie pracuje nad przygotowaniem nowej wersji standardu w języku polskim oraz nad interpretacją wymagań normy w warunkach polskiego rolnictwa. Przygotowane dokumenty będą zamieszczone na stronie www.eurep.org. Grupa planuje w przyszłości przygotować własną stronę internetową, na której będzie można

promować wymagania normy oraz zamieszczać przydatne dla producentów dokumenty.

Nowa wersja normy EUREPGAP Integrated Farm Assurance ver. 3.0 obowiązuje od marca 2007 r. Doświadczenia zebrane w ciągu 10 lat funkcjonowania standardu, wyniki ponad 100 tys. auditów, 2-letnia dyskusja z ponad 500 ekspertami, wśród których byli przedstawiciele producentów, handlowców, detalistów, organizacje rządowe oraz pozarządowe z 56 krajów posłużyły jako baza do nowelizacji wymagań standardu. Projekt nowelizacji przedstawiono i omówiono na corocznej konferencji, która odbyła się we wrześniu 2006 r. w Pradze. Przedstawiciele organizacji producenckich, dystrybutorów, handlowców, firm szkoleniowych oraz jednostek certyfikujących dyskutowali nad koniecznymi zmianami, a przyjęta wersja standardu znalazła się na stronie www.eurep.org już w połowie lutego 2007 r. Certyfikacja według starej wersji 2.1 może odbywać się do grudnia 2007 roku, a wszystkie certyfikaty wydane zgodnie z nią zachowują ważność do 30 grudnia 2008 r.

W nowej wersji EUREPGAP funkcjonują 3 standardy:

1. Zintegrowane zapewnienie (jakości i bezpieczeństwa żywności) w gospodarstwie (IFA – Integrated Farm Assurance),
2. Materiał rozmnożeniowy (PM – Propagational Material),
3. Producenci pasz (Feed Producers).

Standard EUREPGAP IFA jest najbardziej rozbudowany, ma strukturę modułową i odnosi się do produktów przeznaczonych do konsumpcji przez człowieka – produktów pochodzenia roślinnego, pochodzenia zwierzęcego oraz produktów akwakultury. Każdy z modułów obejmuje różne obszary lub poziomy działalności w gospodarstwie.

Wyróżnić można:

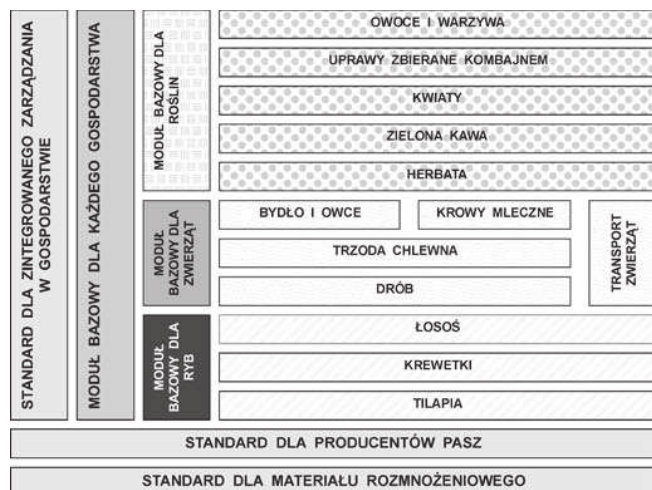
- Zakresy - obejmujące warunki ogólne związane z produkcją, stanowiące zbiór wymagań podstawowych (Moduł Bazowy *dla każdego gospodarstwa*, Moduł bazowy *dla produkcji roślinnej*, Moduł bazowy *dla hodowli zwierząt*, Moduł bazowy *dla akwakultury*)
- Podzakresy - obejmujące specyficzne, szczegółowe wymagania dotyczące produkcji, klasyfikowane w zależności od rodzaju produktu (Owoce i warzywa, Uprawy zbierane kombajnem, Bydło i owce, Trzoda chlewna, Krowy mleczne, Drób, Łosoś, Krewetki i inne, które będą dodawane w trakcie dalszego rozwoju normy).

Ww. zakresy nierozzerwalnie wiążą się z podzakresami i tak np. certyfikacja zgodnie z wymaganiami „Modułu dla owoców i warzyw” automatycznie włącza audit certyfikujący

według wymagań ogólnych zawartych w „Module bazowym dla każdego gospodarstwa” oraz „Module bazowym dla produkcji roślinnej”.

Nowa wersja standardu wymaga spełnienia warunków zawartych w kilku dokumentach; i tak w przypadku certyfikacji produkcji owocowo-warzywnej producent musi spełnić wymagania zawarte w 3 obszarach:

1. Moduł bazowy dla każdego gospodarstwa
2. Moduł bazowy dla produkcji roślinnej
3. Moduł dla owoców i warzyw.

Podobnie jak w poprzedniej wersji standardu wymagania są klasyfikowane na 3 poziomach – wymagania podstawowe (Major), które muszą być spełnione w 100%, wymagania drugorzędne (Minor), które muszą być spełnione w 95% oraz zalecenia (Reccomended), dla których nie określono poziomu zgodności. W wersji 3.0 znajdujemy 237 wymagań dla owoców i warzyw (w wersji 2.1 – 214), spośród których 75 stanowią wymagania podstawowe (w wersji 2.1 – 49), 125 to wymagania drugorzędne (w wersji 2.1 – 99), a 37 stanowią zalecenia (w wersji 2.1 – 66). Porównując obie wersje normy można stwierdzić, że wiele dotychczasowych wymagań drugorzędnych zyskało status wymagań podstawowych, a wiele zaleceń stało się wymaganiami. Z tego względu każdy audit, zarówno wewnętrzny jak i zewnętrzny musi obejmować wszystkie punkty, łącznie z zaleceniami, tak aby producent miał świadomość w jakim kierunku będzie następował dalszy rozwój normy.

W nowej wersji standardu EUREPGAP IFA dużą wagę przywiązuje się do zintegrowanego zarządzania szkodnikami (IPM – Integrated Pest Management), przy czym hasło „szkodniki” stosuje się tu do wszystkich szkodników, chorób i chwastów związanych z uprawami. Przygotowano przewodnik, który ma pomóc producentom wdrożyć wymagania standardu w zakresie IPM. Techniki IPM podzielono na 3 podstawowe kategorie: zapobieganie, obserwacje i monitoring oraz interwencja. W każdej z tych kategorii podano szereg metod umożliwiających zarządzanie szkodnikami, a wymaganiem standardu jest wykazanie audytorowi, że producent stosuje co najmniej jedną metodę z każdej ww. kategorii.

Certyfikat EUREPGAP zachowuje ważność przez 1 rok, przy czym każda jednostka certyfikująca ma obowiązek przeprowadzić coroczną inspekcję zapowiedzianą u każdego zarejestrowanego producenta oraz co najmniej 10% inspekcji niezapowiedzianych rocznie wśród wszystkich zarejestrowanych producentów.

Wśród korzyści wynikających ze stosowania nowej wersji standardu wymienia się przede wszystkim integrację wszystkich rodzajów działalności w gospodarstwie w trakcie jednego auditu, co znacznie obniży koszty certyfikacji. Producent może jednocześnie poddać certyfikacji produkcję owoców i warzyw, zbóż oraz hodowlę zwierząt. Ponadto nowa wersja standardu zakłada większy nadzór nad jakością pracy jednostek certyfikujących oraz udostępnianie wielu informacji na stronie internetowej. Obecnie na świecie działa ponad 1.000 auditorów i inspektorów EUREPGAP, przy czym każdy z nich będzie musiał się dokształcać na warsztatach doskonalących oraz corocznie zdawać egzamin potwierdzający jego kompetencje.

Jak wcześniej wspomniano zainteresowanie standardem EUREPGAP w Polsce powoli wzrasta ale stanowczo działania te powinny nabrać znacznie większego tempa.

W maju 2005 r. podpisano porozumienie (Memorandum of Understanding) pomiędzy Urzędem ds. Certyfikacji i Akredytacji Chińskiej Republiki Ludowej a szefem EUREPGAP/FoodPLUS. Porozumienie stanowi dobrą bazę dla przyszłej współpracy pomiędzy obiema stronami oraz ma zbliżyć chińską Dobrą Praktykę Rolniczą do standardu międzynarodowego. Zaangażowanie chińskiego rządu w działania zmierzające do wdrożenia i certyfikacji EUREPGAP stanowi ogromną motywację dla chińskich gospodarstw rolnych, a dla reszty świata realne zagrożenie pojawienia się ogromnej ilości owoców i warzyw z certyfikatem EUREPGAP (dotyczy to głównie jabłek, truskawek, grzybów oraz warzyw zielonych).

Ponadto na Międzynarodowej Konferencji na Ukrainie „Fruits and Vegetable of Ukraina 2005” ustalono, że Kijowski Uniwersytet Handlu i Ekonomii niezwłocznie przystępuje do tłumaczenia Protokołu EUREPGAP na język ukraiński, a w 2006 r. miał rozpocząć działania wdrożeniowe w gospodarstwach. Uniwersytet ten będzie stanowił trzon Ukraińskiej Technicznej Grupy Roboczej EUREPGAP.

Doniesienia te powinny być bodźcem do wdrażania wymagań EUREPGAP dla polskich producentów rolnych, którzy chcą wejść lub utrzymać się na światowym rynku produkcji i obrotu żywnością.

Dodatkowe informacje na temat praktycznych aspektów wdrażania normy EUREPGAP oraz szkoleń dla producentów owoców i warzyw można uzyskać w:

Centrum HACCP
Doradztwo i Szkolenia
ul. Pawlaczyka 10, 02-790 Warszawa
tel./ fax: (022) 648 09 16
tel. kom. 696 452 003, 696 452 005
e-mail: info@centrumhaccp.pl, www.centrumhaccp.pl

NEW VERSION OF EUREPGAP STANDARD

SUMMARY

There have been presented new version of EUREPGAP standard (structure, modules, scopes and requirements). The new version of standard gives warranty of obtainment safety of all products destined to consumption by human – products of plant, animal and aquaculture origin.